

מדינת ישראל

משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון

י"ב בתשרי התשס"ז
4 באוקטובר 2006

חוזר גופים מוסדיים 2006-9-3
סיווג: כללי

מעילות והונאות מצד גורמים בתוך הארגון וגורמים מחוץ לארגון

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 2(ב) ו-42 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן – 'חוק הפיקוח (ביטוח)'), וסעיף 39(ב) ו-40 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן – 'חוק הפיקוח (גמל)'), ולאחר התייעצות בוועדה המייעצת, אני מורה כדלקמן:

1. כללי

אופי הפעילות, המבנה הארגוני ומדרג הסמכויות המיוחדים את הגופים המוסדיים וכן היקף הכספים המנוהל על-ידם, חושפים אותם, בין השאר, לאפשרות של הונאות ומעילות מצד גורמים בתוך הגוף המוסדי, לרבות נושאי משרה ועובדים, ומצד גורמים מחוץ לגוף המוסדי, לרבות יועצים פנסיונים, סוכנים וספקי שירותים.

הונאה או מעילה של גורמים כאמור עלולה לחשוף את הגוף המוסדי לסיכונים שונים, לרבות סיכון לחוסנו הפיננסי, סיכון תפעולי, משפטי ואחר. בנוסף, הונאה או מעילה של גורמים כאמור, הפועלים בשם הגוף המוסדי, עלולה לפגוע בשמו הטוב של הגוף המוסדי, באמון הציבור בו ובמוניטין שצבר במשך שנים ואף לפגוע באמון הציבור בכלל הגופים המוסדיים בישראל ובמערכת הפיננסית כולה.

2. מטרה

מטרת חוזר זה לקבוע עקרונות בסיסיים לדרכי ההתמודדות של גוף מוסדי עם הונאות או מעילות של גורמים כאמור. כמו-כן, מעגן חוזר זה את חובת הדיווח לממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן – 'הממונה') במקרה של הונאה או מעילה מצד עובד הגוף המוסדי, סוכן ביטוח, יועץ פנסיוני או ספק שירותים אחר של הגוף המוסדי.

יובהר כי חוזר זה אינו מתייחס לדרכי התמודדות של גוף מוסדי עם אפשרות של מרמה מצד מבוטח, עמית או מוטב.

מדינת ישראל משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

3. אחריות הדירקטוריון

על דירקטוריון הגוף המוסדי חלות החובות הבאות:

- א. לקבוע מדיניות, לאשר אמצעים ושיטות הנוגעים לדרכי ההתמודדות עם הונאות ומעילות של גורמים בתוך הגוף המוסדי או גורמי חוץ הקשורים לו, ואשר עלולים לנצל לרעה קשר זה, ולקבוע נהלי דווח לדירקטוריון עליהם.
- ב. לוודא ביצועו של סקר סיכונים בנושא הונאות ומעילות.
- ג. לוודא קיומו של ערוץ תקשורת ישיר (כגון: קו חם, תיבת תלונות) לעובדי הגוף המוסדי המעוניינים לדווח על חשדות לאי סדרים, ולהבטיח שמירת סודיות הדיווח.

4. נהלים פנימיים

מדיניות הדירקטוריון למניעת הונאות ומעילות מצד גורמים בתוך הגוף המוסדי ומצד גורמים מחוצה לו תעוגן במערכת נהלים פנימיים, שתבטיח תמיכה בשלמות ובמהימנות המידע הפיננסי והתפעולי ותסייע במדידה, בזיהוי ובסיווג של הסיכונים האמורים. מערכת הנהלים הפנימיים תיערך בחתך תפקודי ובחתך נושאי, לפי תחומי פעילות.

א. נהלים פנימיים בחתך תפקודי

נהלים פנימיים בחתך זה יתייחסו לאפשרות של חשש מפני הונאה או מעילה מצד שלושה גורמים אפשריים:
עובדי הגוף המוסדי;
יועצים פנסיוניים או סוכני ביטוח העוסקים בשיווק מוצרים פנסיוניים או בתיווך לעניין ביטוח מטעמו של הגוף המוסדי;
ספקי השירותים של הגוף המוסדי.

הנהלים המתייחסים לשלושת הגורמים לעיל יכללו, לפחות את הנושאים הבאים:

1) נהלים הנוגעים לעובדי הגוף המוסדי

א) קביעת מדרג סמכויות, מנגנוני דיווח והפרדת תפקידים בתחומי פעילות הגוף המוסדי, וכן קביעה ברורה של המורשים לפעול בשמו של הגוף המוסדי ומורשי החתימה מטעמו, ובפרט בתחומים אלה: גביה, יישוב תביעות ותשלומים, לרבות תשלומים לספקי שירותים וביצוע השקעות.

ב) קביעת הפרדה בין הגורמים המוסמכים לאשר הוראות תשלום לבין הגורמים המבצעים בפועל את הוראות התשלום.

מדינת ישראל

משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

ג) חיוב בחופשה רציפה

(1) קביעת סוגי בעלי התפקידים ועובדי תחומים אשר יחויבו בחופשה רציפה, מעבר לחופשות מרוכזות, ובכלל זה בעלי התפקידים שהוגדרו כמורשים לפעול בשמו של הגוף המוסדי או כמורשי חתימה מטעמו כמפורט בסעיף 1א4(א), הכול בכפוף למדיניות שקבע הדירקטוריון.

(2) קביעת משך תקופת החופשה הרציפה המינימאלית לפי סוגי בעלי תפקידים ותחומי עיסוק, כאמור בסעיף קטן (1).

(3) קביעת מערכת בקרה ודיווח על יישום חובת היציאה לחופשה רציפה, כאמור לעיל.

ד) קביעת נהלים לגבי תהליכי קליטת עובדים חדשים ובדיקת עברם.

2) נהלים הנוגעים ליועצים פנסיונים או סוכני ביטוח העוסקים בשיווק מוצרים פנסיוניים או בתיווך לעניין ביטוח מטעמו של הגוף המוסדי, ובכלל זה:

א) קביעת סמכויות היועצים הפנסיונים וסוכני הביטוח;

ב) קביעת דרכי העברת מידע, פרמיות וכספי חסכון מהיועצים הפנסיונים וסוכני הביטוח לגוף המוסדי, בכפוף להוראות הדין;

ג) קביעת נהלים מיוחדים הנוגעים לסוכנים חתמים ולסוכנים המוסמכים ליישב תביעות;

ד) קביעת בקרות לנושאים המנויים לעיל.

3) נהלים הנוגעים לספקי השירותים של הגוף המוסדי

קביעת מערכת יחסי הגומלין בין ספקי השירותים לבין הגוף מוסדי, לרבות אופן העברת מידע ביניהם, וקביעת שיטות העבודה של הגוף מוסדי מול הספקים.

ב. נהלים פנימיים בחתך נושאי, לפי תחומי פעילות

נהלים פנימיים בחתך זה יתייחסו לתחומי הפעילות השונים (לרבות: השקעות, הלוואות, מערכות מידע, ניהול תביעות, ניהול כספים וכדו'), כהשלמה למערך הנהלים הפנימיים בחתך התפקודי תוך מטרה למזער את הפוטנציאל למעילות והונאות.

5. סקר סיכונים

גוף מוסדי יערוך עד ליום 31 בדצמבר 2007, סקר סיכונים בנושא הונאות ומעילות, שממצאיו יועברו לוועדת הביקורת של דירקטוריון הגוף המוסדי.

סקר הסיכונים יתייחס לפחות לשני הרבדים הבאים: כוח-אדם ותהליכי עבודה.

סקר הסיכונים ישמר בגוף המוסדי.

מדינת ישראל משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון

6. המבקר הפנימי

ההצעה לתכנית עבודה שנתית או תקופתית, שמגיש המבקר הפנימי לאישור הדירקטוריון או ועדת הביקורת, תתבסס על הערכת סיכוני הונאות ומעילות בגוף המוסדי, בין השאר בהתבסס על ממצאי סקר הסיכונים כאמור בסעיף 5 לעיל, לאחר קבלתו.

7. דיווח לממונה על גילוי של הונאה או מעילה בגוף המוסדי

א. גוף מוסדי ידווח לממונה על כל גילוי של הונאה או מעילה בגוף המוסדי (להלן – 'האירוע'), אם קיים חשד סביר למעורבות של נושא משרה או עובד הגוף המוסדי, של יועץ פנסיוני או של סוכן ביטוח העוסק בשיווק מוצר פנסיוני או בתיווך לעניין ביטוח מטעמו של הגוף המוסדי או של ספק שירותים, וזאת כאשר האירוע נוגע לסכום של 20,000 ₪ או יותר.

ב. דיווח לממונה יכלול תיאור מלא של האירוע, לרבות מועד ביצועו והמועד בו נתגלה אצל הגוף המוסדי, סכום ההונאה או המעילה, שם נושא המשרה/העובד/היועץ הפנסיוני/סוכן הביטוח/ספק השירותים המעורב באירוע ותפקידו בגוף המוסדי.

ג. עם סיום בדיקת האירוע, ישלח הגוף המוסדי לממונה דוח מסכם מטעם וועדת הביקורת שלו, על האירוע, לרבות הפקת לקחים למניעת הישנות אירועים דומים בעתיד.

ד. מועדי הדיווח לממונה:

(1) אירוע ידווח מיד עם גילוי ולא יאוחר מ-7 ימים ממועד גילוי;

(2) דוח מסכם מטעם וועדת הביקורת לפי סעיף ג' לעיל ידווח תוך זמן סביר, ולא יאוחר מ-15 ימים לאחר המועד שבו הוגש הדוח לדירקטוריון הגוף המוסדי;

8. תחולה

חוזר זה יחול על גופים מוסדיים בישראל.

9. תחילה

תחילתו של חוזר זה החל מיום פרסומו.

10. הוראות מעבר

על אף האמור בסעיף 9 לעיל, תחילתם של סעיפים 3א ו-4 ביום 30 ביוני 2007.

ידין ענתבי

הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון